

Lexikológia z monitorov a testov

1. Ktoré z uvedených vyjadrení je spisovné?

- a) Išiel tvoj brat pre sestru do školy.
- b) Nestihla prísť na koncert pre chorobu.
- c) Určite sa stretneme za päť minút tri.
- d) Tak to veru neberiem v úvahu!

2. Najvyššia poloha obidvoch **pohorí** je výsledkom pôsobenia **horských** ľadovcov v **štvrtohorách**. Podčiarknuté slová sú utvorené zo slovotvorného základu hor- rozličnými slovotvornými postupmi. Urči, ktorá odpoveď je správna.

a) bezpríponové tvorenie	skladanie	odvodzovanie predponou
b) skracovanie	bezpríponové tvorenie	skladanie
c) odvodzovanie predponou a príponou	odvodzovanie príponou	skladanie
d) skladanie	odvodzovanie príponou	odvodzovanie predponou

3. V ktorej skupine sú všetky slová pravopisne správne napísané?

a) chinín, zinok, pilotáž, vírus, gytara	b) vitamín, filatelista, rytmus, zips, diplomat
c) bicykel, risk, mitológia, bižutéria, dynastia	d) kybernetika, citrus, gilotína, titul, tirkys

4. Ústna alebo písomná výmena informácií medzi hovoriacim a adresátom, sa nazýva:

a) ilustrácia	b) komunikácia	c) transformácia	d) artikulácia

5. V ktorej z uvedených možností sa nachádza slovo, ktoré do daného synonymického radu nepatrí:

a) smutný, zarmútený, zronený	b) bežať, utekať, trieliť
c) horekovať, nadávať, nariekať	d) obozretný, opatrný, pozorný

6. Dvojica pojmov murár – dom je v rovnakom logickom vzťahu ako dvojica pojmov:

a) maliar- štetec	b) učiteľ – škola	c) herec – divadlo	d) pekár – chlieb

7. V ktorej z možností je význam cudzieho slova vysvetlený správne:

a) korupcia = vydieranie	b) averzia = odpor	c) disproporcia = rozmer	d) terapia = choroba

8. Akým slovotvorným postupom vznikli slová **siahodlhé** a **dobromyseľné**:

a) skladaním	b) spájaním	c) skracovaním	d) odvodzovaním

9. V ktorej z možností sú všetky synonymá k slovu **výbornou pochúťkou**:

a) vynikajúca, prvotriedna, elitná, jedinečná, skvelá	b) báječná, šťastná, úžasná, znamenitá, vydarená
c) bezchybná, senzačná, zdatná, brilantná, eminentná	d) významná, perfektná, bravúrna, spoločenská, ideálna

10. V ktorej z možností sú všetky slová utvorené skladaním:

a) štvoruholník, siločiar, metrový	b) rovnobežka, lichobežník, štvorcový
c) sinusoida, elipsovité, rovnobežný	d) štvoruholník, siločiar, uhlomer

11. V ktorej z možností sú všetky slová spisovné:

- a) liptovskou, Gemerčan, čeka, fara
- b) Záhorák, šumna, zobák, výhybka
- c) peršu, neska, hodzina, bardzo,
- d) Spišiak, ľubozvučný, vykrivovať, Oravec

12. V ktorej z možností sú všetky slová utvorené skladaním:

- a) trojuholník, tmavohnedá, vzorovaná
- b) tmavohnedá, trojuholník, uhlopriečka
- c) trojuholník, rozrežeme, vzorovaná
- d) uhlopriečka, rozrežeme, tmavohnedá

13. Každý hovorí, ako mu zobák narástol, znamená:

- a) Rozpráva, ako sa v domácom prostredí naučil.
- b) Rozpráva vždy spisovne.
- c) Rozpráva väčšinou neslušne.
- d) Vyjadruje sa odborne.

14. To nestojí za reč je:

- a) metafora
- b) prirovnanie
- c) frazeologizmus
- d) metonymia

15. Akým slovotvorným spôsobom vzniklo slovo **dvojposteľová** izba:

- a) skracovaním
- b) odvodzovaním príponou
- c) skladaním
- d) odvodzovaním predponou

16. V ktorej z možností sú všetky uvedené slová synonymá k slovu obrovský?

- a) vypasený, nízky, tlstý
- b) mohutný, impozantný, gigantický
- c) vysoký, statný, obludný
- d) majestátny, odpudivý, objemný

17. Z hľadiska členenia slovnej zásoby slovo **kamoš** patrí:

- a) cudzie slovo
- b) slangové slovo
- c) neologizmus
- d) zastarané slovo

18. V ktorej možnosti je správne vytvorené pomenovanie obyvateľa Luxemburska?

- a) Luxemburčanec
- b) Luxemburčan
- c) Luxemburkan
- d) Luxemburkanec

19. V ktorom slovníku by ste našli vysvetlený význam slova **štúdia**?

- a) Pravidlá slovenskej výslovnosti
- b) Krátky slovník slovenského jazyka
- c) Malý frazeologický slovník
- d) Pravidlá slovenského pravopisu

20. V ktorej možnosti je uvedený význam slova **kolos**:

- a) vec malých rozmerov
- b) vec neforemných tvarov
- c) vec moderných tvarov
- d) vec mimoriadnych rozmerov

21. V ktorej možnosti je správne vystupňované prídavné meno **malá** báseň:

- a) malá, maličká, najmalinkatejšia
- b) malá, menšia, najmenšia
- c) malá, drobnejšia, najdrobnejšia
- d) malá, väčšia, najväčšia

22. V ktorej možnosti sú uvedené len zdrobneniny:

- a) lastovička, dieťa
- b) konvalinka, malá
- c) malička, srdiečko
- d) spinká, rosa

23. Ktorá z viet obsahuje nespisovné slovo:

- a) Vystrel sa na lehátku.
- b) Vlak do Šurian mešká.
- c) Zažiadalo sa mu zjesť rožok.
- d) Zo smetiaka vysypali odpadky.

24. Ktoré z uvedených slov je významovo najbližšie k slovu **spontánny**?

- a) márnivý
- b) samovoľný
- c) bojazlivý
- d) bezúhonný

25. Ktoré zo slov je utvorené rovnakým spôsobom ako slovo **zjednotiť**?

- a) dobrák
- b) kávovar
- c) neplatný
- d) západ

26. Ktorá skupina slov vznikla odvodzovaním:

- a. ďalekohľad, medzičas, drevorubač
- b. priedomie, podtatranský, zoologička
- c. lomdrevo, pražský, materinský
- d. nadľudský, päťoraký, voľnopredajný

27. Ktorá možnosť obsahuje len **združené pomenovanie**:

- a) obývací izba, vysoké hory, strieborná medaila
- b) cestovná kancelária, záručná lehota, Úrad vlády
- c) rajčiak jedlý, Poštová banka, náročná skúška
- d) atómová elektrárňa, usilovná včela, doktor práv

28. Nájdi zastarané slovo, ktoré je vhodne nahradené synonymom:

- a) richtovať – chystať sa
- b) gánok – schodisko
- c) šenkárka – mäsiarka
- d) plánka – zaštepový strom

29. Označ možnosť, v ktorej je správne určené **nepriame pomenovanie**:

- a) hlava na hlave – metafora
- b) hral Verdieho – metonymia
- c) vietor hvízdal – prirovnanie
- d) skákal ako opica – animalizácia